

§ 6**Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända invandrare som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning (Ds 2015:33)**

Dnr 1.7.1-354/2015

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Socialförvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget om att kommuner ska ta emot ett visst antal nyanlända invandrare som fått uppehållstillstånd efter anvisning. Det stora problemet för Stockholms stad är att det inte finns tillgång till bostäder med rimliga hyresnivåer i tillräcklig omfattning. Enligt förslaget ska vid fördelningen av anvisningar hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek och det totala antalet nyanlända som tas emot av kommunen. Förvaltningen har invändningar mot förslaget med hänsyn till bostadssituationen i Stockholm. Förvaltningen anser också att staden bör få statlig kompensation för att kunna ta emot det ökade antal nyanlända som lagförslaget eventuellt kan komma att innebära.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 26 augusti 2015.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Åsa Lindhagen m.fl. (MP), ledamoten Rana Carlstedt m.fl. (S), ledamoten Alexandra Mattsson Åkerström (V) och ledamoten Anna Rantala Bonnier (FI) lämnar följande särskilda uttalande.

Människor som kommer till Sverige, oavsett om de söker sig hit för arbete eller är på flykt från krig och förtryck, är en tillgång för samhället. Det är viktigt att vi gemensamt tar ett ansvar för att dessa människor tas emot på ett sådant sätt att varje människas resurser kan komma till sin rätt. Vi ser därför positivt på regeringens förslag till ny lagstiftning, som bland annat kommer att innebära kortare väntetider för de nyanlända flyktingar som beviljas permanent uppehållstillstånd.

I Stockholm finns en stark arbetsmarknad och ett stort utbud av samhällsservice. För att möta behovet av fler bostäder har den rödgrönrosa majoriteten höjt ambitionerna i bostadsbyggandet. Sammantaget har Stockholm goda möjligheter att ge nyanlända flyktingar ett bra mottagande.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Andrea Ström m.fl. (M) och tjänstgörande ersättaren Inga-Lill Persson (FP) lämnar följande särskilda uttalande.

Stockholms stad möter precis som många andra kommuner runt om i landet allt fler människor som söker sig hit för att börja ett nytt liv, ett liv utan krig och otrygghet. Detta ställer stora krav på svenska kommuner vad gäller ett gott mottagande och inte minst bostäder och sysselsättning.

Fler svenska kommuner måste ta ett större ansvar för mottagandet. Utmaningen är gemensam för hela landet och det är inte rimligt att vissa kommuner idag tar ett stort ansvar samtidigt som andra kommuner avstår. I de avtal som skrivs mellan Migrationsverket och kommunerna gällande mottagande av nyanlända finns alltför stor flexibilitet för kommunerna att inte leva upp till sina löften. Vi vill därför att kommunerna ska vara bundna av de avtal om mottagande som kommunen valt att ingå.

De allra flesta kommuner har redan ett avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. Samtidigt är detta en utmaning som regeringen inte kan smita undan och lägga över ansvaret på kommunerna. Staten måste ta ett större ansvar för att underlätta kommunernas redan ansträngda situation i frågan. Ett led i detta skulle kunna vara att staten utökar sitt ansvar för etableringsersättningen som utgår till kommunen och att staten erbjuder mer stöd och resurser insatser som till exempel undervisning för nyanlända. Det gäller också att regeringen presenterar konkreta förslag på hur integrationen kan bli bättre,

fler kan få sitt första jobb samt hur bostadsbyggandet kan öka för att möta de utmaningar vi ser.

Ersättaryttrande

Ersättaren Stina Bengtsson (C) lämnar ersättaryttrande enligt följande.

Den etableringsreform som Alliansregeringen genomförde 2010, och som flyttade ansvaret för nyanländas etablering i Sverige från kommunerna till Arbetsförmedlingen, har inte lett till de förbättringar som var syftet. Ett av de viktigaste skälen till det är att Arbetsförmedlingen inte haft förutsättningar att klara sitt uppdrag. Syftet med reformen var bland annat att åstadkomma starkare jobbfokus i integrationspolitiken. Det var i sig en god tanke, men följderna blev att den lokala integrationspolitik som fanns före 2010 gick om intet. Först när kommunerna började inse att staten inte kunde leverera vad den lovat tvingades de återigen dra igång egna integrationsinsatser; nu utan statligt stöd.

Det måste finnas en tydlig arbetsmarknadskoppling i integrationspolitiken, men etableringsreformens, statens och Arbetsförmedlingens misslyckande gör det nödvändigt att återigen ge kommunerna ansvaret för de nyanländas etablering. Det är kommunerna som står för försörjningsstöd och andra kostnader som uppstår när människor inte integreras i det svenska samhället. Detta ger kommunsektorn starka incitament att utveckla fungerande system för nyanländas etablering.

För att klara detta nya uppdrag behöver landets kommuner en större långsiktighet i sitt arbete. Därför föreslår Centerpartiet att etableringsreformen dras tillbaka samtidigt som kommunerna övertar uppdraget att ta emot asylsökande. Syftet är att man redan under asyltiden ska kunna initiera etableringen lokalt. På detta sätt kan kommunerna skaffa sig ett inflytande över anläggningsboendena som man hittills inte haft. Behovet av en bättre dialog mellan myndigheter och kommuner är alltför stort.

Vi anser inte att det i dagsläget är aktuellt att införa ett tvång för alla kommuner att ta emot asylsökande då den typen av åtgärder sannolikt inte skulle leda till ett effektivt mottagande. För att åstadkomma en jämnare fördelning anser vi att varje kommun ska tilldelas ett tydligt nyckeltal där kvotflyktingar, ensamkommande, asylsökande, nyanlända och anhöriga räknas in. De kommuner som inte tar sitt ansvar måste ta fram en handlingsplan för att kunna öka sitt mottagande. De kommuner

som trots handlingsplaner inte klarar sitt uppdrag åläggs att betala en avgift. Möjlighet ska dock finnas att klara sin kvot genom att köpa platser i närliggande kommuner. Den statliga ersättningen för mottagandet ska också vara utformad så att de kommuner som tar ett ansvar som överstiger nyckeltalet får extra resurser.

En följd av att kommunerna ges detta utökade uppdrag är att Migrationsverkets roll renodlas till att omfatta asylprocessen, samt till att utöva tillsyn för att upprätthålla kvaliteten i mottagandet. På så vis skapas förutsättningar för att korta Migrationsverkets handläggningstider och stärka kompetensen hos handläggarna. Parallellt överförs medel för uppdraget att ta emot asylsökande och nyanlända, från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen till kommunsektorn. Ersättningen till kommunerna måste givetvis utformas så att den täcker kostnaderna för kommunsektorns åtaganden. Migrationsverkets roll som tillsynsmyndighet ska dock innebära att brister i mottagandet medför åtgärder, och att ersättningen kan sänkas för den kommun som inte levt upp till sitt ansvar. Till detta hör att tydliga krav på kvalitet och tillgång till sysselsättning, såsom utbildning eller praktik, ska ställas när asylboenden upphandlas.

Kommunernas möjligheter att bygga kontakter med det lokala näringslivet och anpassa sina insatser till den lokala arbetsmarknaden är ett viktigt skäl till att decentralisera ansvaret för mottagandet.

Lokala upphandlingar av insatser, i stället för Arbetsförmedlingens bristfälliga centrala, skulle även öppna för mindre aktörer, bättre kvalitetskontroll, ökad mångfald och fler sociala företag.

Ett bra mottagande av nyanlända barn är ett viktigt uppdrag för landets kommuner. En snabb inläring av svenska är nyckeln till det svenska samhället och det svenska skolsystemet. Nyanlända barn ska ges tillräckligt stöd för att snabbt lära sig språket genom förberedande introduktionsklasser med intensiv språkundervisning. Utbildningen ska bekostas av staten och finnas tillgänglig i alla kommuner.

Stockholms del i detta arbete är inte oviktigt. Stockholm har på senare år tagit emot alldeles för få flyktingar i förhållande till stadens storlek. Som huvudstad ska Stockholm vara en förebild och Centerpartiet anser att detta gäller inte minst i flyktingmottagandet. Nyckeln blir då att hitta lösningar för nya

bostäder, dels för behovet av bostäder är akut, dels för att minska segregationen. Därför föreslår Centerpartiet att staden som ett första steg bygger modulbostäder på platser där det finns byggklar mark. Platser med byggklar mark där tillfälliga bostäder kan komma till stånd snabbt är bland annat Farsta och Årstafältet. Detta är ingen långsiktig lösning, men ett steg på vägen i en tid när flyktingströmmarna är stora och behovet av bostäder blir allt större.